

Изповѣдъта на една пробудена съвестъ.

(Изъ книгата на Гр. Петровъ „Павелъ Берсье“)

Павелъ Берсье билъ вече на 50 години, когато еднажъ дошълъ при него единъ отъ най-голѣмитѣ богаташи въ окръга — стариятъ Уилямъ Пинъ, известенъ подъ името „царьтъ на пиянството“.

Останалъ сиракъ, Уилямъ започналъ съ малка кръчма и сега билъ милионеръ. Най-голѣмитѣ бирени фабрики въ окръга били негови.

— Не се чудете, че ида при васъ, господинъ Берсье, и не ме изгонвайте отъ своя домъ, започналъ стариятъ кръчмаръ. Вѣрвамъ, че сте слушали моето име, макаръ и да не ви е приятно. Колкото до мене, азъ ви познавамъ отдавна. Следя вашата работа. Гордѣя се съ васъ. Какъ не! Ние двамата съ васъ бѣхме бедни деца, сега азъ съмъ милионеръ, а вие — известенъ ученъ, писателъ. И двамата сме се издигнали отъ „дѣното“ на живота. А колко още има тамъ, долу, които може да сж много по-способни отъ насъ! Ето какво азъ намислихъ. Четохъ, че нѣкжде, струва ми се, въ Норвегия, издигнали паметникъ на единъ свой писателъ още приживе. Писателътъ всѣка утрина излизалъ и сѣдалъ предъ своя паметникъ. Това ме живо засегна. Намислихъ и азъ да си издигна паметникъ, защото други, сигурно, нѣма да се сѣтятъ за мене.

— Седя азъ тия дни въ собствената си къща. Тя е много голѣма и разкошно наредена. Седя самъ и си мисля. Бѣше късно презъ нощта. Сънъ не ми дохождаше. Слушахъ, какъ вѣнъ плѣскаше дъждътъ и виеше вѣтрътъ. Азъ си спомнихъ за васъ. Спомнихъ си и за своя животъ. И ми стана тежко на душата. Отъ простъ ковачъ вие станяхте учителъ на цѣль народъ. А какво съмъ азъ? Какво съмъ правилъ азъ? . . . Наричатъ ме „царъ на пиянството“. Цѣль животъ съмъ опивалъ народа. Тровилъ съмъ здравето, ума и душата на милиони души. Отъ де имамъ тия милиони? . . . Отъ народната сиромашия. Отъ сълзитѣ на жени и деца, бити отъ тѣхнитѣ пияни бащи! . . . Колко отъ тая проклета отрова азъ съмъ разлѣлъ въ страната! Ако нѣкой изчислѣше, колко спиртъ съмъ продалъ! Колко престѣпления, колко страдания и разорения съмъ причинилъ чрезъ своята кръчма . . . Въ прозореца ми биеше есенниятъ дъждъ. Въ куминя вѣтръ виеше, а на ме-